

לונדון, 13.10.35

יודי

ברל -

בקשר עם המצב בארץ ובעולם והמו"ס העתידי עם הממשלה

ראיתי צורך בשיחה יסודית עם פ.ר. קודם כל דיברתי איתו על קואופרציה בענינים הפוליטיים והישוביים. התגובה הראשונה של ר. הייתה שלילית. "קואופרציה עם הנהלה זו - לא!" מדוע? כמובן, ויצמן. עם איש כזה אשר... ואשר... אי אפשר לעבוד. גם אינו יכל לסלוח לקפלן את עמדתו בשאלת המניות - בלי שום יסוד צודק, לדעתי. כי ההנהלה - והסברתי זאת לר. - ביקשה לפני קביעת עמדה בשאלה זו להידבר עם ר. ואני בעצמי סלפנתי לו בשם ההנהלה בענין זה, וביקשתי לדחות את ישיבת הבורד בלונדון, למען שנוכל לדון ולהחליט לאחר בירור עם ר. גם אתה, ברל, לא נוקית. תגובתך בישיבת הוה"מ הציוני לא הייתה מספיקה, בלשוננו - הייתה מזגשטאט סמני כל זה יש לו קושי פסיכולוגי בקואופרציה.

הוא שרוי בדאגה לגורל הרוב במניות חברת החשמל, כי אפסרופסי נמסיוסון עומדים שוב למכור חלק מהמניות שלהם. ענין זה הוא הוכחה נוספת לצורך של קואופרציה.

בשיחה השניה במשך ערב שלם הייתה תגובתו יותר טובה. דיברנו על מצב העבודה בארץ ועל ההכרח שיש במיוחד עכשיו לסלק כל חוסר עבודה וכל חשש לחוסר עבודה. בענין זה היו דעותינו שוות. כיפרתי לו מה שאנו עומדים לדרוש בנידון זה מהממשלה

וירשחי גם ממנו שיעשה הכול למען העסיק מכסימום של פועלים.

יש לו חכנית של בנין בקיסריה, "בנין עיר" לפי דבריו, שעליה, אמר לי, סיפר לך כבר. אולם חוששני שזהו מזמור לעתיד, כי, לפי דבריו, יש עוד שיים פוליטיים. יש ישוב ערבי בקיסריה, וצריכים עוד לרכוש אדמה.

מסרתי לו בפרוטרוט על התביעות שאנו מציגים לממשלה ועל תוכן השיחה שתחקיים ביום ג' הבא. ניסחנו כבר את הדברים בתזכיר שאנו מבישים למלקולם לפני השיחה. העיקר, כמובן, קרע: נגב, עמק הירדן, חולה. פ.ד. רואה את מרכז הכובד בעמק הירדן, ומתחילה כאילו מתנגד, להצגת שאלת הנגב; אך בהמשך הביטור הכיר שעמק הירדן שלנו צריך להמשיך עד עקבה, ושהדרישות שלנו יש בהן צורך חיוני.

סיפרתי לו על חכנית עקבה, והוא התחייב להמציא לי 25,000 לא"י אם אשיב את הקונצסיה לדיג במפרץ אילת.

בקשר עם החולה מסרתי לו החששות שיש בחוגי הממשלה שעלולה לבוא הפרעה לתכנית הישוב וההשקאה. הוא השתומם ושאל: אילו הפרעות. אמרתי לו: הפרעות מצדן. ולשמחתי הרבה הודיעני בהחלט ש"ין יסוד לחשש זה. הפעם השתוממתי אנכי. כי ירעתי ממקור מוסמך שבפקידות האר"ית יש חשש רציני להפרעה כזו מצד ר. כאילו היבוש של החולה עלול להזיק למפעל החשמל. וראיתי צורך לברר הדבר, ביחוד לפני השיחה שתהיה לי בקרוב עם הממשלה, שבה נגע גם בענין החולה. ושאלתי אותו אם צאמת אין כל יסוד לחששות אלה. אמר שאסנס הוא מתנגד, אבל ההתנגדות היא ל"תכנית ויצמן"

הרוצה לסדר בחולה השקאה על שטח של שלוש מאות אלף דונם. כמות כזו של מים אם תלקח - תזיק למפעל, וזאת לא יתן לעשות. אמרתי לו שגדיעה שנמטרה לו על "תכנית ויצמן" היא מחוסרת יסוד, כי אין בחולה 300,000 דונם. מחוץ לשטח הקונצסיה יש רק 110,000 דונם, ואנו כמובן רוצים לרכוש את החלק הכי גדול. בכל אופן לפי דעת המומחים המטפלים עכשיו בתכנית החולה אין ליבש את שטח הקונצסיה מבלי ליבש גם את החלק הצפוני. ר. אמר לי טוב שהתנגדותו היא רק מפני שאין נמלכים אתו - והכסטר רואה עצמו כבעל בית ובעל-בית יחיד לחולה. שאלתי: ולעצם ענין היבוש וההשקאה אינך מתנגד? אמר - לא. אבל יש צורך בקולבורציה אחי. כי צריכים להעמיק את כי-סרום, ולדעתו זה יעלה רק בסכום לא גדול, כעשרת אלפים פונט.

בצורך של קואופרציה עם ר. במפעל החולה הייתי כמובן חמים דעה, ואמרתי זאת לר. וגם הצעתי שמיד עם שובו לארץ נדון על ענין זה יחד. שאלתיו אם יכול אני להגיד לנציב בפגישה הקרובה, שלרוסנברג יש עמדה חיובית ביחס למפעל החולה שלנו, היבוש וההשקאה, ואין יסוד לחשש של הפרעה. אמר לי, שאני יכול להגיד זאת לנציב בשמו, בהנאי שאוסיף שהדבר צריך להעשות בקולבורציה עם ר. כמובן שקיבלתי ברצון תנאי זה.

שוחחנו אחר כך ארוכות על המצב הפוליטי - ענין אביסיניה ואיטליה. פ.ר. סיפר לי על פרטי שיחתו עם מוסוליני, ואני סיפרתי לו מה מוסוליני אמר לרב פרסו על רוטנברג וז'בו. - ודוסנברג אישר לי מה שחשבתי מקודם שאין כל יסוד לצירוף זה בפי מוסוליני, כי הוא לא העלה שיחתו את מוסוליני לא את שמו של ז'בו.

ולא את "מדינת היהודים". כנראה שהקונסול האיסלקי בירושלים, שהתעניין בנאומו של ויצמן בדבר מפעל החשמל (בישיבת הוה"פ הציוני), צרף את שמו של פ.ר. לשמו של ז'בו., מפני ששניהם הם אנשי ריבו של ו-ן.

סיפורי לר. על מצב העניינים בדבר המועצה המחוקקת והעירות שטוב היה אילו רדינג היה מדבר עם בולדווין בעניין זה. אולם, כפי שמסר לי ר., רדינג עדיין חולה, ואם כי מצבו לא אנוש אינו יורד עדיין ממסתו. ור. הבטיח לדאוג לדבר. בימים הקרובים יפגש עם אליוט - ויטוח אתו גם על עניין זה.

ובאשר ל"קואופרציה" - עשה ר. משה עם עצמו. עם "ההנהלה" לא יעבוד יחד, אבל הוא מוכן כמובן לעבוד אתי יחד בכל העניינים.

עמדתי על ההכרח של פעולה משותפת מצד כל הגורמים בישוב, א) מפני שיש קשר פנימי בין המעשים שכל גורם עושה בפני עצמו, ב) מפני שנוכח הסכנות החמורות העומדות לפנינו יש הכרח בחזית יהודית אחת.

ר. כמובן מעריך זאת, ואני מקווה שיתגבר על הגורמים האישיים, כאשר עשה זאת כבר לא פעם.

הוא עומד לשוב לארץ בסוף אוקטובר. גם אני כבר אהיה אז בארץ - ויהיה צורך שנמשיך שלחנו את הביירוים בכל השאלות שנגענו בהן בשיחות אלו.

ד.ב.ג.

[כעצמך (יבול) קאסטר;
תקח אצל אשה כה חלילה
בז'ניס הנל]